

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure
poldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in s e r a t e se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXVI.

V Celovcu, 23. novembra 1907.

Štev. 49.

Današnja številka obsega 6 strani.

Zgradba potokov na Spodnjem Koroškem.

G. deželni poslanec Grafenauer govoril je o ti stvari v deželnem zboru dne 8. oktobra. Po stenografičnem zapisniku povzamemo sledeče:

„Nemškonarodno stranko v deželnem zboru opominjam na dolžnost, da tudi nas, ki smo manjšina, pusti delati v odsekih. O mnogih postavnih predlogih se je govorilo, mnogoteri predlogi še niso rešeni, a marsikatera debata bi bila izostala, ko bi se manjšini bila pustila pravica, udeleževati se posvetovanj v odsekih. Po sedanjem novem pravilniku ta posvetovanja niti javna niso več, poprej smo smeli tja hoditi vsaj poslušati. (Op. uredništva: To je ravno obžalovati, da nemško-narodna stranka v deželnem zboru manjšini jemlje proti postavi vse pravice. Gospodje nemško-narodovci oblekli so kruto silo v obleko, ki je postavi podobna, in zatirajo manjšino. A pride čas, ko bo to postopanje — nehalo. Kadar pride v deželni zbor socijalna demokracija, bo narodovcem razbila deželni zbor, ako bodo še zana-prej tako delali.) Gospodje (narodovci) hvalijo koroški deželni zbor, a poprej bi morali v dejstvih pokazati, da je mogoče s to večino delati. Želi se od nas, da solidarno postopamo zastopniki kmetov na Spodnjem Koroškem s zastopniki kmetov na Zgornjem Koroškem, kjer je treba zgraditi hudournike. Reklo se je, naj Spodnji Korošci ne zavidamo Zgornjim Koroščem nesreče, da morajo pri hudournikih stanovati in naj jim tega ne predbacivamo. Če pa stvar pogledamo pri luči, zapazimo takoj, da se pri zgradbi potokov in hudournikov vse drugače postopa na Zgornjem Koroškem, kakor na Spodnjem. Dve leti je že, odkar sem predlagal, da se regulira Meža pri Prevaljah. Deželni zbor je predlog sprejel, a do danes o predlogu ni bilo več ne duha ne sluha, ni bilo nobenega predloga in ne vemo nič, kako neki stvar stoji? Kmetje pri Prevaljah so me prosili, da se napravi vsaj lesena ograja — v slučaju, ko se na Zgornjem Koroškem vselej zida — in v ti obliki bi bila zgradba Meže za finančni odsek manj kot malenkost. Drug tak predmet je zgradba Bele! Že pred šestimi leti je dobil deželni zbor dotični predlog. A voda v Beli, ki dela ogromno škodo, teče še zdaj tako, kakor jo je Bog ustvaril. Tretja voda je potok pri Bajtiščah v Rožu! Tudi ta predmet leži že leta v odseku, in niti z eno črko, ali eno besedo se o njem ni več govorilo. To so slučajji, ki nas morajo razburiti, pri katerih nam začne vreti naša kri! V deželnem zboru o Spodnji Koroški sploh ne čujemo nič, kar pa o Zgornji Koroški slišimo, je le preveč žalostno in dragoceno. Vsaj dežela ne daje Bog ve kakšnega denarja za regulacijo rek in potokov, kar je za nas sreča. Tudi ne bomo glasovali zoper, če se dovoli v ta namen znesek 98.000 kron. Kar pa potrebuje Spodnja Koroška, je sploh malenkost v primeru z drugimi potrebami. Zato zahtevam danes, ali vsaj še v tem zasedanju poročilo deželnega odbora. Naj se nam pove, kaj je z regulacijo Meže, Bele in bajtiškega potoka? Pripoznavam sicer delovanje deželnega odbora, ali tudi tukaj ni vse zlato, kar se sveti. Živimo v deželi, kjer se nahaja zraven nemškega še drug narod, in tudi ta ima pravico, da se z njim postopa pravično.

Na Grafenauerjeve besede se je oglašil dr. A. Lemiš, kot zastopnik deželnega odbora, ter je rekel: Projekt za zgradbo Bele ni dogotovljen, ker so tam razmere druge, kakor pa v Kanalski dolini, ali pri Zili, ker morata za zgradbo donati tudi železnica in cestni erar. Tam ste poleg

hudournika železnica in državna cesta, ki se po hudourniku vedno oškodujete. To pa na Spodnjem Koroškem ni tako in tudi pri Beli pride državna cesta le deloma v poštev. Projekt za zgradbo bajtiškega potoka tudi še ni dogotovljen, projekt za zgradbo Meže pride; stroški so proračunjeni na — malenkost 75.000 kron! In tudi tukaj ni državne ceste, ni skozi železnice, le na par mestih se voda približa rovu južne železnice. Zato od železnice nimamo več pričakovati, kakor od drugih prizadetih posestnikov.

Za zgradbo Meže imamo dva načrta, ker se nismo mogli zediniti, napravil se je še tretji načrt, ki hoče zgraditi le, kar je najbolj nujno. Ta projekt stane le 1200 kron. Dežela je pa na Meži svojo dolžnost že storila. Dovolilo se je tam letos že troje večjih zgradb.

Posl. Grafenauer je zopet odgovoril: Vemo, kaj se je zgodilo na Zgornjem Koroškem in kaj nas tam zgradbe stanejo, a za Spodnjo Koroško ne vemo, kako daleč je delo že dozorelo. Poznam Črno in zgradbe, ki jih je tam napravila dežela, lahko jih tudi hvalim. A od Prevalj do Guštajna ne vem nobenih zgradb, in posestniki tega kraja prišli so do mene, naj jim izposlujem, da dežela napravi ob Meži vsaj lesene stene. Seveda bi tu kamenitega zidu bilo ravno tako treba, kakor pri potokih na Zgornjem Koroškem. A ker je ud deželnega odbora dr. Lemiš o stvari dal ugoden odgovor, nimam pomisleka, izreči deželnemu odboru, kar se tiče zgradb, svoje zaupanje. Vsaj upamo in zagotovilo se je nam, da se Spodnja Koroška pri zgradbah ne bo izključevala. In če se letos ne morejo te zgradbe izvršiti, upamo, da se pride do dela vsaj v do-glednem času, saj so te zgradbe potrebne, in zato se jih mora zgraditi.

Da pri Beli ni železnice, zato ne more ljudstvo nič. Seveda, če bi tam šla železnica, bi zgradba bila že davno narejena, a da ni železnice, zato se zgradba ne sme opustiti. In tudi ne bomo čakali, da se gradi tam morebiti železnica, ker bi bilo nesmiselno pustiti ljudstvo na regulacijo čakati, ker nima prometnega dobička, ki ga drugod daje železnica. Deželni odbor naj z delom malo bolj hiti.

Tako je govoril o ti stvari g. Grafenauer; ljudstvo lahko vanj zaupa, zlasti zdaj kot državni poslanec bo ravno g. Grafenauer več dosegel, kot razni vsenemški gospodje.

Varstvo izseljencev.

Premnogo Slovencev odhaja vsako leto v tu-jino iskat si nove domovine, boljše zaslužke. Tudi iz Koroške jih odhaja mnogo, posebno iz Zilske doline; kmalu bodo tam v marsikateri vasi le še ženske doma, moški in fantje pa so šli na tuje. Zato tudi nas zelo zanima gibanje za varstvo izseljencev, ki se je pričelo v Ljubljani.

Dne 11. novembra vršil se je ustanovni shod slovenske družbe sv. Rafaela.

Prof. Janežič je na shodu poročal, da je iz Avstrije odšlo l. 1905/6 okrog 270.000 ljudi; izmed teh je Slovencev in Hrvatov približno ena desetina, to je 30.000. Hrvatov se seli več, kot nas, torej na Slovence ostane vsaj 10.000 duš!

Izseljenec pride v razne nevarnosti: ne zna jezika, ne pozna ljudi, ne postav, ne ve, kje najti dela, ne ve, kje iskati v nesreči pomoči. Zato so Nemci ustanovili že l. 1871 družbo sv. Rafaela, Amerika je Nemcem sledila l. 1878, v Avstriji se je ta družba ndomačila l. 1889, ko se je na Dunaju ustanovila družba za varstvo izseljencev.

L. 1902 bival je na Kranjskem župnik Rant iz Amerike. Le-ta je nasvetoval zvezo s „Kranjsko slov. katoliško jednoto“ v Ameriki za varstvo izseljencev. „S. K. S. Zveza“ poslala je nato svojega tajnika Moškerca v razna pri-

stanišča na Nemškem in drugod, da prouči raz-mere. Sad tega potovanja je poučna knjižica „Kažipot za izseljence“. Ta „Kažipot“ se je raz-poslal na vse župne urade in zaupnike Rafaelove družbe, dobiva se tudi v knjigarnah za 20 vin. Vsaki izseljenec dobi tudi priporočilen listek, na katerem so navedeni zaupniki Rafaelove družbe po raznih tujih krajih in se najdejo v njem razne, izseljencem koristne opombe.

Govornik je poročal nadalje, da je zveza ameriških duhovnikov izdala porabno navodilo za izseljence. Tako izve vsakdo, kam se mu je obr-niti, da dobi rojakov in domačega duhovnika. Časopisi v Ameriki prinašajo redna poročila o delu in zaslužku, kar potem Rafaelova družba naznanja izseljencem. Upati je, da bodo duhov-niki v Ameriki tudi ustanovili slično družbo.

Postavodajstvo za izseljence.

O postavodajstvu za izseljence poročal je dr. Krek. G. dr. Krek dobil je v notranjem mi-nistrstvu zagotovilo, da se bo Rafaelovi družbi pošiljalo uradnih poročil o izseljevanju. Vlada je že enkrat predložila načrt postave, ki bi iz-seljevanje uredila in omejila, sklicala se je tudi v ta namen enketa. Sklenilo pa se pri nas ni še nič.

Da se izseljenci pouče o dotičnem postavo-dajstvu drugih dežel, priporoča se knjiga: „Die Einwanderung in die Vereinigten Staaten“, ki jo je spisal Slovenec Schwegel, bivši podkonzul v Chicagu.

Avstrija izseljencev ne šteje, ker hodijo ljudje brez popotnega lista naprej. V Ameriki nam-reč nikdo po popotnem listu ne vprašuje. Zedi-njene države sicer poskušajo prihajanje ljudi ome-jiti, a zabraniti ga ne morejo. V Novem Jorku se za izseljence dobro skrbi, ni pa povsod tako, ker nimajo za prišle ljudi prostora, v mnogih krajih jih celo zapirajo v ječe, dokler se postavi ne zadosti.

Na Laškem so napravili postavo, ki varuje izseljence; postavna pomoč jih spremlja in varuje v tujini.

Avstrijska nameravana postava pozna pa le policijsko varstvo in nekaj milih določil proti tistim lumpom, ki kupčujejo z dekleti.

Na Laškem imajo po postavi krajevne od-bore, ki dajejo izseljencem pojasnila o potu in kraju, kamor so namenjeni, da jim pripomorejo potrebne listine, da skrbe za rodbine, ki potujejo za očetom. V teh odborih je vselej tudi kurat (duhovnik), če je tudi država ločena od cerkve. Naša nameravana postava ne pozna sodelovanje cerkve.

Pred vsem pa je treba ljudem dati doma dela. Amerikanci pravijo, da je za delavca 3000 kron na leto premalo. Če je tam mogoče, da je vse tako napredovalo, zakaj bi to ne bilo mogoče pri nas? Zato se mora delati, da bomo gospo-darski napredovali.

Rafaelova družba v Trstu.

G. Iv. Tul poročal je o delovanju Rafaelove družbe v Trstu. Kdor mora v Ameriko, naj po-tuje čez Trst na ladjah družbe „Avstro-Ameri-kana“. Tržaška Rafaelova družba deluje zelo uspešno. A ljudje iščejo pri nji čestokrat pomoči šele potem, ko je že prepozno, to je potem, ko so prišli že v roke agentom ter morebiti agentom že kaj plačali. Rafaelova družba deluje brezplačno. Kdor se je odločil, iti v Ameriko, naj pošlje družbi sv. Rafaela v Trst 20 kron; s tem denarjem bo uradnik te družbe zagotovil na par-niku en prostor za odraslega potnika; ta denar se potem od potnine odšteje. „Avstro-Amerikana“ daje tudi vsem izseljencem, ki prihajajo k nji po Rafaelovi družbi, cenejšo vožnjo. Kar bi imeli zaslužiti agentje, zasluži Rafaelova družba, ki ta dobiček prepušča izseljencem. V Trst zadostuje priti dva dni preden parnik odpluje. Želeti je,

Naročujte edini koroški slovenski list »Mir«!

da županstva opozorijo ljudi na to družbo, župnika ljudi čestokrat ne iščejo pred odhodom, k županstvu pa prihajajo po svoje listine.

Rafaelova družba v Trstu sprejema izseljence na kolodvoru, spremi jih potem v izselniški dom, če treba, menja jim denar, nadzoruje pri vkrcanju na ladjo, nadzoruje tudi oblasti, da izpolnijo svojo dolžnost, pošlje za izseljenci zaupnika v Ameriko. Na parniku, kjer je zaupnik Rafaelove družbe, se bo ravnateljstvo bolj potrudilo za potnike.

Ko pridejo izseljenci v Ameriko, jih Rafaelova družba tam sprejema, predno pridejo v roke sleparskim agentom, ki prežijo na došle ljudi, kakor zverina na plen; družba posreduje potem za delo in službo.

Odbor Rafaelove družbe.

V odbor se izvolijo: predsednik prof. dr. Janežič, Ljubljana; namestnika sta: dr. Pegan, Ljubljana; Tul, kaplan pri Sv. Antonu Novem, Trst; tajnik Moškerc, Ljubljana; blagajnik Podlesnik, Ljubljana. Odborniki so: za Koroško državni in deželni poslanec Grafenauer; za Goriško-Trst: Abram, Kremžar, Gorica; Čok, kaplan v Sv. Ivanu pri Trstu. Nadaljnji odborniki so: Anton Demšar, kaplan, Kočevje; kanonik Andrej Kalan, Ljubljana; župnik Janez Kalan, Zapog; Rašica, Ljubljana; Sl. Ravnikar, Ljubljana; dr. Zajc, Ljubljana, in po osrednjem društvu imenovana odbornika župnik Eppich in deželni in državni poslanec dr. Janez Ev. Krek. Odborniki namestniki so: Jožef Gostinčar, državni poslanec, Ljubljana; dr. Čekal, kanonik, Ljubljana; Alojzij Kocmur, Ljubljana; župnik Novak, Premru, Ljubljana. Pregledovalca računov sta: dež. poslanec dr. Schweitzer in Skubic, kaplan, Vrhnika.

Katoliški shod na Dunaju.

Katoliški shod na Dunaju je bil letos sijajnejši, kot vsakateri popred. Shod je krasna podoba velike katoliške enote. Udeležili so se ga mnogi najvišji cerkveni dostojanstveniki, med drugimi trije kardinali in v njihovi sredini veliki katoliški voditelj: Dunajski župan Lueger. Shoda se je udeleževalo veliko število državnozbornih poslancev, med njimi tudi predsednik državnega zbora dr. Weisskirchner. Poleg predsednika upravnega najvišjega sodišča excel. grofa Schönborna, se je videlo grofa Thuna in predsednika nemškega katoliškega shoda dr. Fehrenbacha. Apostol krščanskega časnikarstva, o. Kolb, S. J., sedel je zraven bavarskega apostola kršč. socialne misli, o. Anracher, O. Cap. Nastopili so voditelji kršč. delavcev Kunšak in deželni maršal nižjeavstrijski Al. Liechtenstein. Stari voditelji in bojovníki na krščanskem bojnem polju, poleg teh pa so nastopale tudi organizacije katoliških visokošolcev, katoliške mladine, ki je poklicana, v kratkih letih prevzeti zastopstvo katoliške misli. Nastopili so na shodu seveda tudi krščanski Slovenci po svojem voditelju, dr. Šusteršiču.

Pozdrav.

Komisar katoliških shodov grof Sylva Tarouca je goste najprej pozdravil. Rekel je med drugim: Sto let je minulo, odkar so se naši deda navdušeni združili zoper Napoleona, zoper sinu francoske revolucije, zoper despota, ki je hotel podreti vse oltarje in na razvalinah starega zgraditi novo oblast. Ali smo mi še junaki, kakor naši pradedi? Ali imamo še poguma, da se bomo borili za duševno svobodo, za našo vero in naš dom? Moderni despotizem zaničuje vse, kar je zgradila zgodovina, zaničuje vse, kar je nam sveto in drago. Odstraniti hočejo katoliško vero, katoliški zakon, podreti hočejo prestol, podreti oltarje, zase vzeti vse cerkveno premoženje. Gad je v raju govoril ljudem, da se jim odpro oči! To je prosta veda, ki je prvemu človeku in za njim vsem vzela vse! Naša doba je obolela za prevzetnostjo, v stvarnika, v Boga noče več verovati, ker noče živeti po verskih načelih. Posnemajmo zgled pradedov, idimo v boj za naše svetinje, držimo se resnic, ki smo se jih učili od starih. Za Boga, cesarja in domovino, to naj bo naše geslo. Ako bo volja dosti trdna, tudi uspeh ne bo izostal.

Katoliško gibanje po zadnjem shodu.

Baron Spinette (Celovčan) poročal je o gibanju po zadnjem katoliškem shodu. Govoril je: Vedno strastnejše so vpili naši nasprotniki, da je treba razrušiti zakon, da je treba iz šole odpraviti verske vaje; vse to gibanje so vodili prostozidarji. Katoliški centralni odbor na Dunaju je katoličane pravočasno opozoril na sovražnike. In katoličani so se vzdignili ter prirejali protestnih shodov brez števila! Sovražnik je napravil peticijo, da se razruši zakon, ter je zato nabral 70.000 podpisov. Mi smo delali proti-

peticije in na teh je podpisalo 45 milijonov ljudi! Nasprotnikom zakona je pri ti priči zmanjkalo sape.

Proti prosti šoli priredi katoliško šolsko društvo na leto več kot 1000 shodov. Opozarjali smo katoličane na delovanje prostozidarjev, na teozofična društva, ki razdirajo temelj katoliške vere. Gibanje „Proč od Rima“ se še ni ustavilo. Zlasti odpada veliko dijakov, kar mora obračati našo pozornost na srednješolsko vzgojo. Duhovnike se poučuje v korespondenci sv. Bonifacija. V najnovjšem času se učitelji zglašajo; treba je, da se snujejo organizacije katoliških učiteljev in da se teh podpira. Teško stališče nasproti socialni demokraciji imajo katoliški delavci. Moč socialne demokracije je velika, če že delavci vedno bolj uvidevajo, kako prazne so obljube njihovih voditeljev. Katoliško znanstvo se javi v časnikih, v spisih Leonove družbe, katoliški pesniki se zbirajo in izdajajo svoj časopis, za katoliško univerzo v Solnogradu se je nabralo že nad 4 milijonov kron in čas se bliža, ko se bo mogla ta univerza otvoriti, za katoliško ljudstvo pa deluje družba sv. Jožefa v Celovcu.

Ali nasprotnik ni premagan; pripravlja se nov boj, zdaj le na upor katoličanov niso bili pripravljani.

Posebno je govornik naglašal živahno kršč. socialno delovanje med Slovenci. Slovenci so imeli koncem l. 1906 157 izobraževalnih društev z 12.000 udi; napravljalo se je mnogo shodov, ustanovljalo čitalnice in knjižnice, vsa društva so zvezana v kršč. soc. „Zvezi“, kakor so gospodarska društva združena v „Zadružni zvezi“. Slovensko kršč. soc. delavstvo šteje v svojih društvih 6000 udov, „Družba sv. Mohorja“ 80.000 družbenikov, katerih vsaki dobiva na leto šestero knjig.

Vršila sta se medtem tudi katoliška shoda v Ljubljani in v Hebu. Izražali smo svoje sočutje za usodo francoskih katoličanov in udeležili smo se nemškega katoliškega shoda v Würzburgu, ter tako dali izraza bratskemu čutu, ki navdaja vse katoličane.

Borili smo se zoper dvoboj, napravila se je liga gosp. zoper to nesmisel. In h koncu poroča govornik o ustanovitvi katoliške državne organizacije za ženske. Priprave so tako daleč dozorele, da se more zdaj že vršiti zbor zastopnic iz raznih dežel. Na Nižjeavstrijskem in v Solnogradu so se ustanovili odbori gosp. ki že pridno delujejo in na Dunaju so tudi že sestavljeni krajevni odbori ženske organizacije. Najbolj napredovala pa je organizacija katoliških gosp. na Štajerskem, ki je zdaj že v popolnem delovanju.

Predsednik dr. Fuchs.

Predsednikom si je katoliški shod volil starega katoliškega prvobornika državnega poslanca dr. Fuchsa. Dr. Fuchs je eden najboljših delavcev v kvotni deputaciji in tam z delom preobložen, a vendar je volitev sprejel, ter bil burno od vseh pozdravljen.

Podpredsednikom je med dr. bil izvoljen drž. poslanec komerc. svetnik Povše.

Kardinal Gruša.

Kardinal Gruša poroča, da ima shodu izročiti blagoslov papeža Pija X. Pismo se prečita:

Papežovo pismo.

Katoliški shod, ki se je vršil pred dvema leti, je nastopil pot, ki vodi v blagor vere in domovine. Katoliki so na ti poti slavno napredovali. V tem so nam poročali v našo tolažbo odlični in delavni možje, ki so imeli nalogo, pripraviti sedanji katoliški shod. V čudoviti slogi se je katoliška Avstrija postavila zoper naval nasprotnikov in je odbila njihove nakane zoper vero in pravost. Enako smo se veselili poročila, da hočejo avstrijski katoliki biti složni in stanoviti v bodoče, ter si tako priboriti zmago in varnost. A vedite: Če je sovražnik cerkve že zmagan, vendar ne miruje in orožja ne da strani! Nasprotniki v Avstriji ne mirujejo: Obrekujejo cerkev kot nasprotnico človeške vede, vzeti ji hočejo vsaki vpliv na vzgojo mladine, z lažnimi obljubami lovijo lahkoverno ljudstvo, posebno delavce, ter jih hočejo vzeti materi cerkvi. Zoper oblastnega nasprotnika je treba postaviti se kot združena moč, ki je enega srca in ene misli. Ako je vam pri srcu blagor ljudi, potem morate kazati več navdušenja, kot se ga najde pri tistih, ki jim je povod delovanja le časni dobiček.

Papež podeli potem vsem udeležencem svoj blagoslov.

Mi smo nekaj v Avstriji.

Princ Al. Liechtenstein pozdravil je shod v navduševalnih besedah. Dolga leta se je borilo ljudstvo na Nižjeavstrijskem proti liberalizmu. Na Dunaju pa so vladali židovsko-liberalni prostozidarji. Šolske oblasti so tedaj prepovedovale razobešati v šoli križ; procesija Reš-

njega Telesa jim je bila zapreka prometa in židje so zahtevali, da se prepove; šolske oblasti so prepovedovale v šoli moliti. Verni kristjan, ki je svojo vero kazal, bil je državljani druge vrste, manjvreden človek, pač pa je smel plačevati davek. To je zdaj postalo drugače. Možje iz preprostega nepokvarjenega ljudstva so se združili in pričeli boj proti predrznosti brezvercev. Ljudstvo se je tem možem pridružilo, potisnilo je nasprotnika nazaj in ga premagalo. Dobili smo večino v občinskem odboru, potem smo dobili večino v deželi, zmagali smo pri državnozbornih volitvah in postali najmočnejša stranka v državnem zboru. Trpeli smo poprej, zdaj nastopamo kot zmagovalci. Odkar smo prišli do moči, se mora nam pripoznati pravica, da vodimo usodo naše države. Lueger, stari naš prvobornik, prvi domoljub avstrijski, je župan na Dunaju, dr. Weisskirchner je predsednik državnega zbora, Ebenhoch in Gessman sta ministri, jaz pa kot deželni maršal Nižjeavstrijske ostanem njim zvest tovariš. Dovoljujem si v imenu katoliškega ljudstva na Nižjeavstrijskem najpristrčneje vas pozdraviti.

Dr. Lueger za katoliško vsenčilišče.

Dr. Lueger je katoliški shod posebno pri srčno pozdravil. Rekel je: „Predno sem šel sem, mi ni bilo prav dobro, a mislil sem si, vzemi se vkup, pogrešali bi te, in mislili bi, da si postal minister! Dolžan sem pozdraviti Vas najpristrčneje kot dunajski župan. Dunaj je državno glavno mesto in župan se mora veseliti, če se v tem mestu zbirajo prebivalci vseh kronovin. Veseli me, da Vas smem pozdraviti brez razlike narodnosti: Čehe, Slovence, Italijane, Poljake, vse vas pozdravljam kot dobre Avstrijce! Mi vsi tukaj zbrani hočemo le dobro in tudi ministri lahko pridejo k nam, njihova ljubezen do domovine pri tem ne bo trpela.“

Ko sem se udeležil prvega katoliškega shoda, še nisem bil dunajski župan; pozdravil sem tedaj shod kot občinski odbornik in časniki so me zavoljo tega napadali. A hvala Bogu, napadi mi niso škodovali. Od te dobe so se razmere predrugačile, jaz sem zdaj dunajski župan, knez Liechtenstein pa nižjeavstrijski deželni maršal. Namestnika sicer še ni semkaj, a pred oltarjem se že klanja, kot da bi bil rojen katoličan. Tudi ministrov smo že dobili, in če še nista tu, prideta gotovo. Zdaj je treba nastopati z vso odločnostjo in pokazati, da ne maramo več varihov liberalcev. Na Dunaju se za ljudske šole ne prepiramo več, složno zdaj delajo učitelji in duhovniki, križ ima svoje mesto zasigurano, in nikdo nam ne brani več, prekriževati se. A še nas čaka veliko dela: pridobiti moramo si vseučilišča! Če se spominjam na vse, kar se je v zadnjem času godilo na dunajski in graški univerzi, povprašujem se, so li tam še učeni in učenci vede? S koli hodijo okrog in s koli hočejo druge učiti! Borili se bomo še dolgo in hudo, dokler je med devetimi profesorji sedem židov! Klici: Fej Marchet! (nemškonnarodni naučni minister). A če bomo neumorno delali združeni z duhovščino, od katere nas vedno hočejo ločiti, združeni z vsemi, ki hočejo dobro, bomo, ako Bog da, tudi tukaj zmagali. V tem smislu Vas pozdravljam vse kot brate in Vam kličem v imenu dunajskega mesta: Dobro došli! Končno se mora daniti! (Burno odobravanje!)

Koroške novice.

Celovška okolica. (Tepež.) V Podgoričici živila sta Janez Vanžev in Adam Ogriz že dalj časa v sovraštvo; kokoši enega so se hodile past na tuje polje, kar je dalo povod novemu prepiru. Dne 11. avgusta sta se soseda iznova spoprijela in Vanžev je Ogriza s palico tako udaril po glavi, da se je udarjeni zvrnil. Prišlo je do tožbe in Vanžev je bil obsojen na tri mesecev zapora.

Podkrnos, 11. novembra 1907. (Cerkveno delo). V tukajšnji farni cerkvi je glavni oltar bil poprave potreben. Delo je bilo kočljivo, ker je oltar izdelan v barok slogu, ker je ves tabernakelj pozlačen in ker so nekateri okraski vsled starosti bili tako pereli, da so se morali z novimi nadomestiti. Delo se je izročilo g. Janezu Golešu, pozlatarju in kiparju v Celovcu, ki je popravo z zanimanjem začel in s spretnostjo dovršil. Antependij pred oltarjem je pa na novo platno naslikal g. Markovič, akademski slikar v Rožku. 4. novembra je prišel g. kanonik M. Grösser, ki je strokovnjak in c. kr. konservator, je vse delo natančno pregledal in se o njem pohvalno izrazil. Zato morem imenovana dva mojstra cerkvenim predstojništvom z dobro vestjo priporočiti.

Jan. Wieser, prošt.

Št. Lipš. (Raznoterosti.) Na praznik vseh svetnikov so bili že jutraj zgodaj nastav-

kateri so nam jih kratili. Tudi mu ni prišlo na misel, da bi bil korake storil, da bi se naše otroke najprej v materinem jeziku v šoli pravilno (t. j. tudi slovensko gramatiko) poučevalo, da bi se potem lažje nemščine naučili in jo tudi razumeli. Torej vprašamo vas, nemčurje, ki ste sedeli in še sedite v izvoljenih korporacijah, zakaj se niste potegnili za nas proti našim zatiralcem Nemcem, zakaj nam niste pomagali braniti naše gospodarske pravice. — Poglejte gori Zavrh itd., ali ne tečejo tam že solze po pravicah, katere so kmetje po nevednosti izgubili in katere so jim Nemci pobrali? Gospod izobraževalec Gabron, kje pa ste? Da nas še do danes niste v varstvo vzeli, vsaj vendar tudi vi živite od naših žuljev. Nesramni „Štajarčev“ dopisnik bi pač bolje storil, da bi gledal na prste tistim, ki nemčurjem in glavnim agitatorjem nemške klike kruh delijo, kateri jim ne pripada, kakor pa da napada osebe, katere se za naše pravice potegujejo in smo jim torej hvalo dolžni. Pristaši „Štajerca“ pač stoje v Šmarjeti pred moralčno smrtjo in nimajo sedaj drugega pregrinjala, da bi svojo sramoto zakrili, kakor da se nam še v obraz lažejo in pripisujejo njih beli stranki vse drugo, samo tega ne povejo, kdo kmeta izkorišča. Če se pa mi takih ljudi izogibamo in jim nočemo kruha dajati, katerega niso zaslužili in ga tudi niso vredni, potem pa kričijo: „Hujskarija, dr. Brejc je odgovoren, on hujska.“ Dr. Brejc še ni nikdar rekel, naj poženemo Štajerce, ki samo od našega koroškega denarja živijo, iz Šmarjete, opozorimo pa merodajne kroge, da gledajo na to, da tudi Štajerci ne bodo delali, kar jim ljubo. Nesramni dopisnik bo iz zgoraj navedenega lahko povzel, zakaj se je Šmarjeta izpreobrnila. Torej Šmarječani: glavo po konci, pomislimo, da smo se mi rodili na lastnih tleh in da nam beli volk, katerega koroška birokracija podpira, ne bo več zapovedoval — potem bodo pa tudi naši nemčurji in izdajalci naroda med nami svojo kožo preoblekli, nas spoštovali in naše duhovnike pri miru pustili.

Eden, ki belega volka dobro pozna.

Kapla v Rožu. Na podlagi § 19. tisk. zak. prosim, da uzamete u Vaš list sledeči popravek dopisa: Kapla u Rožu. (107% šolskih doklad) štev. 47 „Mira“ od 9. nov. t. l.

1.) Ni resnično, da obstoji moja „dobrota“ u tem, da bomo smeli zanaprej, menda celih 15 let, plačevati 107% šolskih doklad za stavbo nove šolske palače, ampak res je, da jaz nimam pri tej „dobroti“ nobene zasluge, ker nisem zastopnik Svetinske občine u šolskem svetu.

2.) Ni res, da je bila moja prva skrb, prejšno dvorazrednico u trirazrednico razširiti, ampak res je, da pri tej reči nisem jaz bil merodajen temveč postava ter stevilo otrok, katerih jaz nimam nobenega ušolana.

3.) Ni res, da sem jaz najbolj štulil za razširjenje šole, ampak res je da sem temu nasprotoval in če bi veljala moja volja, ne bi se zidala tako draga šola.

*Josef Krafnigg,
p. d. Stefanhof.*

Kapla v Rožu. (Nesreča.) Dne 15. t. m. so igrali šolarji na starem pokopališču pri cerkvi v Kapli. Eden vzame klobuk sinu p. d. Gracarjeve Lojze in ga obesi na mramornat spomenik. Ker ga ta ne doseže, zleze na spomenik, kateri pa pade po dolgem na dečka in ga tako poškoduje, da so ga morali domov peljati in je malo upanja, da bi okrevl.

Iz Zilske doline. (Prosti zakon.) Dne 6. julija 1890 oženil se je dninar Ojcinger z Magd. Unc v Gorjah. Po treh letih je ženo in dvoje otrok zapustil in izginil. Minulo je 13 let, predno se je izvedelo, da mož živi v Žitbahu pri Spitalu. Tam je živel poprej z neko Leno Rubentaler v konkubinatu, dne 19. septembra 1904 pa se je z njo oženil in ima dvoje otrok tudi z njo. Ženi seveda ni povedal, da je oženjen in v župnišču v Lieserku je napovedal, da je neoženjen. Zdaj, ko je prišlo vse na dan, je sodnija Ojcingerja obsodila na 6 mesecev zapora. Take stvari so škandal, zlobnost in pohujšanje. Vprašamo pa le, zakaj pa se tistih ne kaznuje, ki prosti zakon zagovarjajo? Tat ni le, kdor krade, tat je tudi, kdor nasvetuje k tatvini. Kazniv ni le človek, ki se v drugo ženi, kazniva je veliko bolj tista gospoda, ki zakon razdira s svojimi slabimi nauki. Tiste gospode se pusti prosto delati, reveža pa, ki je zabredel vsled takih nauk v gnoj, tega se pa kaznuje. Treba bi pač bilo, da bi v naši deželi oblasti več kaj storile proti konkubinatom, da bi ne pustili nezakonske ljudi tako živeti vkup, kot da bi bil zakon kaj nepotrebnega.

Društveno gibanje.

„Zveza“ koroških slovenskih nepolitičnih društev (slov. kršč.-soc. zveza za Koroško) nanašanja, da nameravani skupen javni shod

spodnjekoroških društev preloži na drugo leto. S tem je torej preklicano naznanilo v zadnji številki lista „Naš Dom“, glede katarinske nedelje.

Pozor! Prihodnji četrtek dne 28. t. m. vrši se v prostorih slovenskega kršč.-soc. delavskega društva v Celovcu, Kosarske ulice št. 30, ob 2. uri popoldne, shod duhovniške kongregacije presv. Srca Jezusovega.

Velikovec. Slov. kat. izobraževalno društvo „Lipa“ priredi dne 24. novembra v Šmarjeti pri Telenbergu popoldne po blagoslovu v gostilni pri Laure-ju svoje mesečno zborovanje. Na dnevnem redu je med drugim tudi govor o nagodbi med Avstrijo in Ogrsko. K obilni udeležbi vabi vse ude in prijatelji društva *odbor.*

Št. Štefan. Krščansko soc. ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico priredi v nedeljo, dne 1. decembra 1907, v Št. Štefanu svoje mesečno zborovanje. Predavalo se bode: 1. Avstro-ogrsko nagodba (č. g. Bauman). 2. Boj proti alkoholu (č. g. R. Rotter). 3. Šaljiv govor in skioptične predstave. 4. Slučajnosti. Dolžnost vsakega ude je, se zborovanja udeležiti. *Odbor.*

Ruda. (Shod.) V nedeljo dne 24. novembra se vrši v gostilni pri Zletku pod Lisno ustanovni občni zbor „Izobraževalnega kmetkega društva za Rudo, Št. Peter in okolico“. C. kr. deželna vlada je pravila že potrdila. Ker je to društvo posebno za kmetstvo ljudstvo zelo važno in potrebno, upamo, da bodo prostori v gostilni pri Zletku natlačeno polni. Za zabavo (kratek čas) in govore je že preskrbljeno. Pride tudi govornik iz Velikoveca. K obilni udeležbi vabi *pripravljalni odbor.*

Št. Jakob v Rožu. V nedeljo, dne 24. novembra, je v „Narodnem domu“ občni zbor izobraževalnega društva. Na sporedu je: Odborovo poročilo, volitev odbornikov in dva govora. Kot govornik nas počasti gosp. dr. Cukala iz Celovca. Začetek ob pol štirih. Po zborovanju igra „Nemški ne znajo“. Vsi udje in prijatelji društva, pridite v obilnem številu!

Podlublje. Zborovanje našega društva je bilo dobro obiskano. Govori so bili takrat namenjeni za kmetstvo ljudstvo. Tako je g. Vajncirl predaval o nagodbi med Avstrijo in Ogrsko, g. Vlad. Pušenjak iz Ljubljane o koristi in potrebi posojilnic in sploh o varčevanju, g. N. pa o servitutih. Škoda, da so bili kmeti tako slabo zastopani, katere bi gotovo vsi govorili, ki so pač bili za nje namenjeni, silno zanimali. Povabili so se vsi, prišel pa še eden ni, ne iz Plajberga, ne iz Brod. Kmetje, zakaj tako malo zanimanja, ko se gre vendar za naše koristi?

Škocijan. Zadnje nedeljo je imelo naše „bralno društvo“ zopet svoj dan. Pri „Majarju“ smo se zbrali, kjer nam je v tako zanimivem, kot temeljitem govoru obrazložil župnik g. Treiber čas verskega preobratnika Mart. Lutra s posebnim ozirom na koroške Slovence. Domači kaplan je v kratkem, a lepo zamišljenem nagovoru izpodbujal zlasti mladino za versko-narodno društvo, za čitanje dobrih knjig, za popevanje poštenih ljudskih pesmi. Sosednji št.-vidski župnik gosp. Svatoň je bodril k narodni samozavesti. Po kratkem odmoru, izpolnjenim s popevanjem narodnih pesmi društvenega zbora in sviranjem „gramofona“, povzame vdrugič župn. g. Treiber besedo in dokaže potrebo naših dni, da posežejo duhovniki v javno življenje, naslanjaje se na najnovejše izgrede na Francoskem. Nato preide na začetek našega avstrijskega cesarstva, omenja najvažnejše dogodke, posebno iz zadnjega časa do danes. Končno se zahvali društveni tajnik gg. govornikom, obžalujoč, da tako lepi govori niso našli primeroma še večjega števila poslušalcev.

Državni zbor.

V nagodbenem odseku se je dne 13. t. m. oglasil tudi naš poslanec g. Grafenauer. Rekel je med drugim: Sedanja pogodba z Ogrji je sicer boljše od prejšnjih, vendar pa obsega razne nedostatke. Že naslov je tak, da se zaveden Avstrijec ne more z njim sprijazniti, ker govori o „dezelah, zastopanih v državnem zboru“. Sedanja vlada pa je vsaj iskala ključ, da reši pogodbeno vprašanje. Ta ključ je v Zadru. Vlada pa naj bi iskala in našla tudi vrata, ki so v Zagrebu. Vse dosedanje vlade so Madžarom odpirale vrata, da so mogli napredovati v gospodarskem in narodnem pogledu. Sploh so avstrijske vlade mnogo grešile nasproti Slovanom, osobito pa nasproti Jugoslovanom. Vsak najmanjši pokret Jugoslovanov je avstrijska vlada preganjala kot izdajstvo, dočim imajo Madžari povsem proste roke. Madžari iztegajo svoje parklje po Hrvatski, Bosni in Hercegovini, da zasedejo še Dalmacijo. In potem nam res ostanejo le „kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru“ — ker kraljevina

ni dežela in dežela ni kraljevina. (Veselost.) Ako glasuje za pogodbo, stori to zaradi zagotovljene železnice, ki zveže Kranjsko s Hrvatsko in Dalmacijo. Kot zastopnik koroških Slovencev pa nima posebnega zaupanja do nobene avstrijske vlade. Noben narod v Avstriji ni pretrpel toliko krivic, kakor ravno slovenski, osobito pa na Koroškem. Tukaj so Slovenci v marsičem podobni zatiranim Ircom pod angleško vlado.

Govornik izjavlja, da razume stališče Hrvatov, katerim je bila Avstrija vedno nevhvaležna mačeha. Vendar pa se ne more strinjati s stališčem hrvatskih poslancev v Pešti. Ako hočejo Hrvatje doseči svoje pravice ter napredovati tudi v gospodarskem oziru, morajo se zediniti v celoto pod habsburškim žezlom, a ne pod poveljstvom Madžarov. Govornik konča z besedami: Vlada bodi pravična Jugoslovanom. Le tedaj bode mogoče, da bodo Madžari iskali zveze z Avstrijo!

Po Grafenauerjevem govoru so prekinili razpravo, ki se je nadaljevala popoldne.

Iskrena prošnja.

Sv. božični praznik, praznik ljubezni se približuje. Kateri verni kristjan se ne spominja z gorkim sočutjem v jaslicih v zimskem mrazu ležečega božjega deteta! In to božje dete je pozneje imenovalo vse reveže in trpine svoje brate. Večina 214 našo „Narodno šolo“ obiskujočih otrok so otroci ubogih staršev, ki za približajočo se zimo nujno potrebujejo obuvala in tople obleke. Vdano podpisano šolsko vodstvo namerava tudi letos, in sicer na kvatarno sredo, dne 18. grudnia t. l., v korist ubogih naših šolskih otrok napraviti slavnostno božičnico. V ta namen se obrača do vseh slovenskih rodoljubov in rodoljubkinj z iskreno prošnjo, da blagovolijo mu tudi letos poslati obilnih darov v blagu, posebno pa v denarju. Ker pa je čas do božične slavnosti že zelo kratek in imajo č. šolske sestre z nakupom in razvrstitvijo božičnih daril silno veliko posla, tedaj usoja se vdano podpisano šolsko vodstvo še ponižno prošnjo dodati, da naj bi se darovi blagovolili mu prav kmalu poslati. Za vso dobrotljivost se že v naprej presrečno zahvalujemo.

V Št. Rupertu pri Velikovecu, dne 18. listopada 1907.

Vodstvo „Narodne šole“.

Narodne stvari.

Še ima kdo poguma. „Slovenska Matica“ imela je svojo odborovo sejo, v kateri se je sklenilo praznovati prihodnje leto jubilej „utemeljitelja slovenske književnosti“ — P. Trubarja. Ta sklep bil je sprejet z večino glasov. Proti praznovanju je glasoval — kakor je sam izjavil — kot katoličan gosp. ravnatelj novomeške gimnazije v p. dr. Detela. Veliki slovenski liberalni list piše k temu: „Ta mož je laik, je slovenski pisatelj, popolnoma neodvisen in vendar se je ponižal do takega hlapčevstva ultramontanski kliki! Žalostno!“ — Morebiti je bolj žalostno, če se ne spoštuje več osebnega mnenja in prepričanja posameznega odbornika. Ali ne sme več vsakateri glasovati, kakor hoče? Ustavljati se večini in povedati vsakomur svoje prepričanje, to ni hlapčevsko, to je možato! S tokom lahko plava vsakdo, proti toku pa je treba moške moči. Kar stvar zadene, je Trubar književnik, a on je bil tudi reformator. Kot katoličani rečemo rajši: Reformacija je bila žalosten upor zoper cerkev in cesarja in v narodnem oziru je bila reformacija pogubna zlasti za Slovane. Slovani so na severnem Nemškem izginili, ko jih ni več branila cerkev, in enako bi bili izginili Slovenci, ko bi bili zapadli v takozvano reformacijo, ko bi se nadvojvodu Ferdinandu in nekaterim odločnim škofom ne bilo posrečilo, spraviti luteranske ropotače iz dežele ven. Književne zasluge Trubarjeve se lahko priznavajo, a to je premalo, da bi ga mogli proglasiti narodnim svetnikom, sicer bi morali kedaj proslavljati tudi uredništvo „Slovenskega Naroda“, „Rdečega Praporja“ in druge.

Nedostojno za olikan narod. Vsenemški „Grazer Tagblatt“ poroča o govoru dr. Šusteršiča na shodu „Slovenske ljudske stranke“. V tem poročilu pravi omenjeni list: „V drastičnih besedah ožigosal je voditelj S. L. S. poskušeno brutalno nasilstvo mirnega nemškega prebivalstva (v Ljubljani); povedal je jasno, kako je nedostojno za olikan narod, zatirati drugo narodnost in ji jemati, kar je njenega. Le v miru in po medsebojnih koncesijah je mogoče živeti mirno in sporazumno.“ Nedostojno je seveda za olikan narod, zatirati druge, a le na Kranjskem; na Koroškem, kjer Nemci zatirajo Slovence, je vse druga. Ko bi hoteli vse-

nemci to svojo izjavo prevesti v koroški jezik, kako bi jim bili hvaležni. Tako pa na koroških mejah menda neha pamet in na Koroškem veljajo vsa druga načela, le taka ne, ki jih imajo olikani narodi drugod. Upati pa je, da se polagoma tudi vsenemškemu petelinom na Koroškem populi njihovo perje.

Groza in strah. Dne 2. novembra bil je na Dunaji učiteljski shod, ki se ga je udeležilo 300 učiteljskih društev. Shod je terjalo ureditev učiteljskih plač in podržavljenje učiteljskih služb. Naši učitelji sicer povzdigujejo šolski red, ki jih je osvobodil duhovniškega nadzorstva, a menda se v sedanji oblasti ne čutijo dobro, zato želijo biti podrejeni državi, ne pa deželnemu odboru in šolskim oblastim v deželi, oni hočejo postati državni uradniki. Ko so se učitelji vrnili, rekel je na pr. neki učitelj iz Celovca: „Najglobji vtis mi je napravila lepa sloga med učitelji vseh narodnosti, in v tem trenutku sem šele spoznal, kako lepo bi bilo, da ne bi bilo narodnega prepira.“ Vsenemški časniki pa s to slogo niso zadovoljni, ti listi in njihovi lastniki žive o prepiru. Zato piše „Grazer Tagblatt“: „Učiteljsko zborovanje je užalilo nemške poslance (wirkt tief herabstimmend). Ne dosti, da so se v predsedništvo pozvali zastopniki vseh narodnosti, govorilo se je tudi češki, poljski, slovenski! Tako slabe naj bi se sklicatelji ne bili pokazali. Kakšen vpliv je učitelje, ki so sicer zanesljivi Nemci, spravil tako daleč?“ Da, seveda so se gospodje vsenemci malo prehladili na tem shodu in njihov glas postal je malo ponižnejši; morebiti pride še čas, ko bodo tudi učitelji vsenemški stranki povedali, da se narodne gonje ne morejo najesti.

Gospodarske stvari.

Draginja v Celovcu.

V krogu celovških uradnikov in obrtnikov kroži peticija namenjena občinskemu odboru.

„Slavni občinski odbor v Celovcu! Sedanja draginja najnujnejših potrebščin: mesa, drv, premoga, in nazadnje tudi mleka, napotila je podpisane nujno pozivljati občinski odbor, da poizveduje o vzrokih pretiranih cen in skrbeti, da se po pripravi aprovizaciji mesto boljše preskrbi z živili.“

Draginja je v mestu res! Meso, moka, drva, premog, vse, vse je tako drago, da človek ne ve, kako zamorejo mnoge rodbine še izhajati. Mehka drva so se pred desetimi leti plačevala en meter kvečjemu po 2 kroni, zdaj pa se jih plačuje že po 3 krone do 3 krone 50 vin., premog se je nečuvno podražil, in letos se je podražilo tudi žito. Ali je kmet temu kriv? On je tudi trpin, kakor ljudje v mestu, ker nima več ljudi za delo, in kar jih ima, so tako dragi, da od dragih cen gospodar nima nič, delavec pa tudi nič, ker je izprijen in kar v tednu prisluži, v nedeljo vse zapravi. To je naš — liberalni napredek, tako je moralo priti. Na kmeta in njegovo delo se je popolnoma pozabilo, kmetstvo mladino se je učilo in se jo uči, da je življenje v mestu sreča, da mora iz doma naprej, da je kmetstvo delo sramotno, da je kmetški stan samo dober za neumneže. Tako lepo poučena mladina hoče na vsak način naprej iz dežele in zdaj je prišel čas, ko gospodar pravi: nimam več ljudi, če mi ne daste za pridelke boljše cene, pustimo vse vkup ležati in polje ne bomo več obdelovali. Da proti lakoti tudi par novih kmetijskih šol ne bo nič pomagalo je tudi jasno. Brez delavcev ne bomo imeli ne kruha, ne mesa, ne drv. Morebiti bodo prišli ljudje polagoma do prepričanja, da nam je treba delati in moliti, vse drugo pa, kar ljudi odvrča od dela in molitve je poguben „švindl“. Prvo, kar je treba, da pridemo do zdravih razmer, je popolnoma predrugačiti vzgojo mladine — torej šolo. Kakor so stvari zdaj, bo pomanjkanje poslov in delavcev še vedno hujše in draginja bo rastla. Plat se je obrnila, tožiti začenja zdaj ljudstvo v mestu!

Razne stvari.

Važno naznanilo. Ob nastopu mrzlejšje letne dobe, ko se zopet v večji meri nosijo volnena oblačila, bo našim gospodinjam gotovo le ugodno, ako jih opozorimo, da se volneno, svileni blago, čipke, gardine itd. najlepše operejo z znanim „Labudovim milom“ (Schichtovim trdim kalijevim milom). To milo ima posebno svojstvo, da zabrani razprhnjenje blaga, katero se pokaže po pranju in se ga gospodinje tako boje, ako se dela po navodilu, ki je tiskano na omotu. „Labudovo milo“ (Schichtovo trdo kalijevo milo) je edino svoje vrste. Pazite pri nakupovanju na znamko „Labud“.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

Na prodaj je lepo posestvo,

1/2 ure od Velikovca oddaljeno, ki meri 70 oralov ter je setve 45 birnov. Stoji na lepem razgledišču, z lepim sadnim vrtom in travnikom ter lepim gozdom. Poslopje je skoro novo. Več pove posestnik

Tomaz Oušan p. d. Kerhk
nad Dravo, pošta Velikovec.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic pismenih zavetkov itd. po najnižjih cenah.

Služba organista in cerkovnika

v Št. Lenartu pri sedmih studencih se odda z novim letom 1908. Letnih dohodkov je 650 do 750 kron in prosto stanovanje. Prošnje, podprte s spričevalom nraavnosti in sposobnosti od domačega župniškega urada naj se pošljejo: Župniškemu uradu v Št. Lenartu pri sedmih studencih, pošta Riegersdorf-Rekarjaves, Koroško.
Fr. Bergman, župnik.

Lepa prostorna kovačnica

s hišnim mlinom je na prodaj. Izdatna vodna moč. Natančnejše podatke je izvedeti pri

Janezu Božič-u,

v Kotu, pošta Št. Jakob v Rožu.

lšče se

urednika za list „Mir“

Pogoji — po dogovoru;
nastop — čimprej.

Ponudbe:

„Katol.-polit. in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem“ v Celovcu.

Na prodaj je posestvo,

ki obsega 22 oralov sveta, s pohištvom vred, po ugodni ceni. Oddaljeno je od Celovca 3/4 ure. Hiša ima eno nadstropje. Naslov: **Pri Užniku** št. 9 v Krotni vasi, p. Vetrinj pri Celovcu.

Prva največja tvrdka te stroke

priporoča svoje modno in manufakturno blago po cenah brez konkurence na drobno in na debelo. Zaradi velike zaloge ostanejo stare cene, akoravno je blago veliko dražje postalo in so se po vseh krajih cene zelo podražile.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine.
Celovec, Novi trg, vogel Kramarjeve ulice, pri „detelji“ (Kleblattl).

Daleč

na okolu je znano, da se dobi leto najboljša vina v Vipavski dolini. Tudi podpisani ima okolu **100 hektolitrov belega finega vina na razpolaganje.** Za pristnost vin jamči. Cene so zmerne od 30 do 36 kron za hektoliter (100 litrov). — Priporočam se za nakup vin, pa tudi **cepljenih trt**, kakoršnih imam 50 tisoč raznih vrst na prodaj. Priporočam tudi **soški rizling, silvanec, beli burgundec** in drugo.

Josip Cotič,

vinogradnik v Vrhpolji, pošta Vipava na Kranjskem.

Učenca,

ki pa mora biti popolnoma več **slovenskega jezika**, sprejemem takoj. Učni pogoji po dogovoru. Oglasila naj se pošiljajo na trgovino s steklom **Ferd. Pötzl** v Celovcu, Kaserngasse št. 12.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Vinarska zadruga

„Kletarstvo pri Pobegih“

poleg Kopra v Istri

naznanja p. n. gg. trgovcem z vinom, gostilničarjem, krčmarjem in zasebnikom, da je leto napravila 700 hektolitrov zajamčeno pristnega in izbornega vina; in sicer 500 hektolitrov črnega, oziroma **rdečega namiznega** in 200 hektolitrov **belega**. Imamo v zalogi še prilično 100 hektolitrov **starega burgundca** in **namiznega rdečega vina**. Naše vino je pripravljeno na racionelen način ter po najnovejšem vzoru. Za pristnost istega jamči zadruga.

Cenik in vzorce stavimo na razpolago.

Kupujte

PARAMENTE

le pri tvrdki

JOS. NEŠKUDLA

protokoliranem velezavodu za izdelovanje cerkvene oprave

v **OLOMUCU.**

Dobavlja paramente 20% cenejše od vsake avstrijske tvrdke. Dobavitelj Njene c. in kr. Visokosti nadvojvodinje Izabele na Dunaju in 16 stolnih kapiteljskih cerkev v Avstriji in na Ogrskem.

Sanatogen

Od več kot 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno priznan kot najuspešnejše krepilno in oživljajoče sredstvo.

**Krepi telo.
Jači živce.**

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošure zastoj in poštne prosto po **Bauer in dr.**, Berlin SW 48. Glavno zastopstvo: **C. Brady**, Dunaj, I., Fleischmarkt 1.

PROF. PAWLOW

Priznana

na podlagi najnatančnejše poizvedbe, da je zdravi tek najboljši oživljavec izločevalnih želodčnih živcev. Za pospeševanje teka, okrepitev želodca in za olajšanje želodčnih bolečin se odlikujejo najbolj prave **Bradyjeve želodčne kapljice**. One pospešujejo prebavljanje in jedičnost, odstranijo truplo škodljivo napenjanje, preobilno napravo kisline, zaprtje, želodčne bolečine in druga oviranja prebavljanja.

Kapljice se dobivajo v lekarnah. **C. Brady, lekarnar, Dunaj, I., Fleischmarkt 1/385, razpošilja 6 steklenic po K 5.—, 3 dvojnate steklenice pa po K 4:80 poštne prosto.**

C. Brady

Spominjajte se šentjakobske šole.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. ap. veličanstva.

XXXVIII. c. kr. državna loterija
za zasebne dobrodelne namene tuistranske državne polovice.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 18.389 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 512.980 kron.

Glavni dobitnik iznaša

200.000 kron
v gotovini.

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 19. decembra 1907.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih, brzajavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov.
Oddelek za državno loterijo.

Steckenpferd- Lilijsko mlečno milo

izdelek

Bergmanna in dr., Draždane in Dečin ob L., je in ostane, kakor kažejo vsak dan prihajajoča priznanja, najboljšje učinkujoče lečilno milo za pegavost ter pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in rožičaste polti. — Dobiva se komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah.

Postavno zavarovano. Vsako ponarejanje kaznivo!

Allein echter Balsam
aus der Substanz-Apothek
des
A. Thierry in Pregradi
bei Salzburg-Sauerbrunn.

Edino pristen je
Thierry-jev balsam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena: 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaskom K 5.—

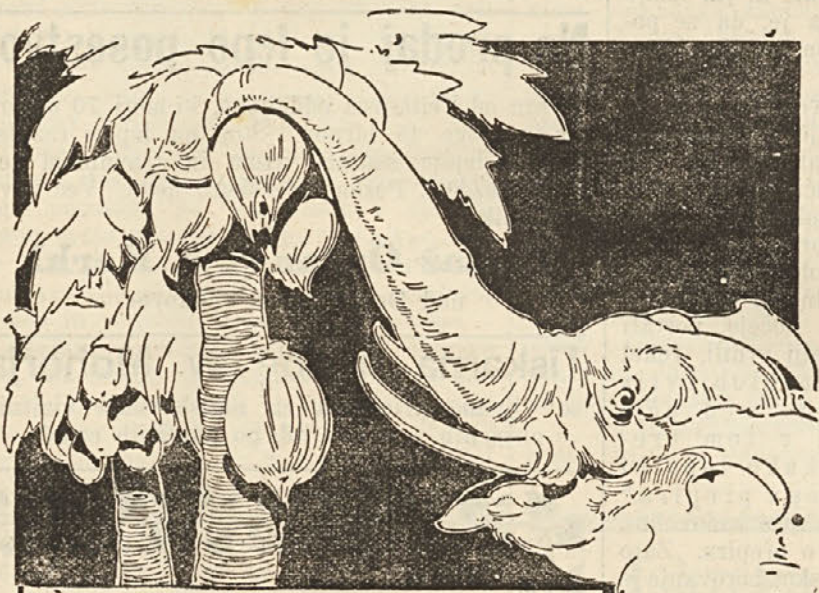
Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem se tako starih ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinami vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3:60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej. Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar **A. Thierry** v Pregradi pri Rogški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pisem gratis in franco. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Slovinci! Podpirajte Velikovško šolo!

Najvišji plodovi
so dosegljivi.

Ceres-jedilna mast

je nedosegljiva

glede na dober okus, trdnost,
nizko ceno in izdatnost.

Kupujte
narodni
kolek.

Pozor!
Podpisani priporoča doma žgane pristne pi-
jače, kakor:

Brinjevec	liter po K 2:40
Slivovec , šest let star	" " 2:40
Vinsko žganje (Weingeleger)	" " 1:—
Kislec (Säuerling), sadno žganje	" " —:80

in pošilja do 5 kilogramov po pošti, večje partije po dogovoru.

Egid Jeglič,
Selo, pošta Žirovnica na Gorenjskem.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

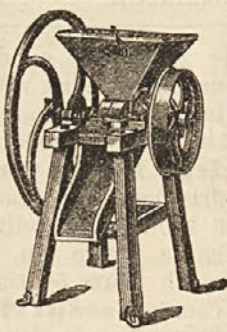
Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premičnine in pridelke;
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje, oziroma doživetje, in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!

Patentovane mline za debelo moko

s ploščami za mletev;

mline za debelo moko z jeklenimi valjarji za različno zrnato sadovje in druge pridelke; stroje za pripravljane krme, rezanice, rezalnice za repo, parnice za krmo, sesalke za gnojnice itd.

izdeluje in prodaja

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par,

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Ilustrovan cenik zastoj.

Zastopniki in prekupci se sprejmejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izzrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spiljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitnik 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitnik K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.